

ZÁKLADNÁ ŠKOLA, PUGA EVOVA 1381/7, HUMENNÉ

***Školský vzdelávací program pre
žiakov základnej školy s mentálnym
postihnutím – variant A
ZŠ – ISCED 1***

2012/2013

Obsah

Školský vzdelávací program pre žiakov základnej školy s mentálnym postihnutím

– variant A	1
1. Ciele výchovy a vzdelávania	3
2. Stupeň vzdelania	3
3. Profil absolventa	3
4. Vzdelávacie oblasti	6
5. Charakteristika, špecifiká a dĺžka výchovy a vzdelávania, podmienky prijímania	6
6. Rámcové učebné plány (primárne vzdelávanie)	7
7. Spôsob, podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelaní	8
9. Povinné materiálne-technické a priestorové zabezpečenie	8
10. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní	8
Slovenský jazyk	9
Matematika	13
Vlastiveda /v rámci predmetov Biológia, Dejepis, Geografia	17
Informatika/Informatická výchova	21
Pracovné využívanie /v rámci predmetu Svet práce, Regionálna výchova, Environmentálna výchova, Občianska náuka/	24
Výtvarná výchova	26
Hudobná výchova	29
Telesná výchova	31
Náboženská výchova	34

1. Ciele výchovy a vzdelávania

Hlavnými cieľmi primárneho vzdelávania sú rozvinuté kľúčové kompetencie (spôsobilosti), ako kombinácie vedomostí, skúseností a postojov žiakov s určitým stupňom mentálneho postihnutia na úrovni, ktorá je pre nich osobne dosiahnuteľná. Primárne vzdelávanie poskytuje východiskovú bázu pre postupné rozvíjanie kľúčových spôsobilostí žiakov ako základu všeobecného vzdelania prostredníctvom nasledujúcich cieľov:

- poskytnú žiakovi primerané možnosti skúmania ich najbližšieho kultúrneho a prírodného prostredia tak, aby získali záujem o poznávanie nového,
- rozvíjajú ciele vedome, systematicky a v tvorivej atmosfére osobnosť žiaka v poznávacej, sociálnej, emocionálnej a morálnej oblasti,
- viesť žiakov k spoznávaniu svojich schopností, k využívaniu svojich možností, ku kompenzácii svojich obmedzení a tým k vytváraniu reálneho obrazu seba samého,
- rozvíjajú a kultivujú svoju osobnosť, osvojiť si základy spôsobilosti učenia sa a poznávať seba samého,
- podporujú kognitívne procesy a kompetencie žiakov kriticky a tvorivo myslieť prostredníctvom získavania vlastnej poznávacej skúsenosti a aktívnym riešením problémov,
- umožniť žiakovi získať základné pracovné zručnosti a návyky, aby ich mohli využiť pri ďalšom vzdelávaní aj v občianskom živote,
- vyvážené rozvíjajú u žiakov kompetencie dorozumievať sa a porozumieť si, hodnotiť (vyberať a rozhodovať) a iniciatívne konať,
- podporujú rozvoj intrapersonálnych a interpersonálnych kompetencií, najmä otvorene vstupovať do sociálnych vzťahov, naučiť sa kooperovať v skupine, kolektíve a preberať na seba primeranú zodpovednosť, rozvíjajú sociálnu vnímavosť a citlivosť k spolužiakom, učiteľom, rodičom, ďalším učiteľom a k svojmu kultúrnemu a prírodnému okoliu,
- viesť žiakov k tolerancii, znášanlivosti, porozumeniu a k akceptovaniu iných ľudí, ich duchovno-kultúrnych hodnôt, rovnosti pohlaví a priateľstva medzi národmi, národnostnými a etnickými skupinami, cirkvami a náboženskými spoločenstvami,
- naučiť žiakov uplatňovať svoje práva a súasne plniť svoje povinnosti, niesť zodpovednosť za svoje zdravie, aktívne ho chrániť a upevňovať, chrániť životné prostredie.

2. Stupeň vzdelania

Primárne vzdelanie získava žiak absolvovaním vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím podľa § 16 ods. 3 písm. a) zákona č. 245/2008 Z.z., dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou (ISCED 1).

3. Profil absolventa

Žiak po skončení povinnej školskej dochádzky na ZŠ získava primárne vzdelanie a na vysvedčení sa mu uvádza doložka „Žiak splnil deväť rokov povinnej školskej dochádzky a získal primárne vzdelanie. Žiak sa vzdelával podľa individuálneho vzdelávacieho programu“.

K úové kompetencie sú viacúelové (multifunkčné), lebo slúžia na výkon pracovných a mimopracovných (obľanských, spotrebiteľských, rodinných, zdravotných a iných) aktivít v osobnom živote. Majú nadpredmetový charakter a vzájomne sa prelínajú. Sú výsledkom celkového procesu celostného vzdelávania. K ich rozvíjaniu prispieva celý vzdelávací obsah, organizačné formy a metódy výučby, podnetné sociálno-emočné prostredie školy, programové aktivity uskutočňované v škole, ale aj v mimovyučovacej a v mimoškolskej inosti. Vyvážené rozvíjajú perceptuálno-motorickú, kognitívnu a sociálno-emocionálnu oblasť osobnosti žiaka.

V etape primárneho vzdelávania sú za kúové považované: komunikačné spôsobilosti, matematická gramotnosť a gramotnosť v oblasti prírodných vied a technológií, spôsobilosti v oblasti digitálnej gramotnosti (informačno-komunikačné technológie), spôsobilosti učiť sa učenie, riešiť problémy, alej sú to osobné, sociálne a obľanské spôsobilosti, spôsobilosť chápa kultúru v kontexte a vyjadrovať sa prostriedkami danej kultúry.

Absolvent programu primárneho vzdelávania pre **žakov s akým stupom mentálneho postihnutia má osvojené tieto kúové kompetencie (spôsobilosti):**

(a) sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)

- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- vie samostatne písomne komunikovať (nakoľko mu to umožní dosiahnuť stupeň vo vývine jemnej motoriky a aktuálna úroveň zrakovo-motorickej koordinácie),
- dokáže určiť sa sústredene počúvať, prijať a rešpektovať názory iných ľudí,
- je schopný vyjadriť svoj názor a obhájiť ho,
- uplatní ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,
- rieši konflikty s pomocou dospelých alebo samostatne,
- je empatický k starým, chorým a postihnutým ľuďom,
- rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností,
- na základnej úrovni využíva technické prostriedky komunikácie,
- chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti, akceptuje a rešpektuje multikultúrne odlišnosti detí a dospelých,
- správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločných pravidiel a noriem,
- preberá spoluzodpovednosť za seba aj za inosť skupiny,
- nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s druhými a udržiava s nimi harmonické vzťahy,

(b) kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne a abstraktné myslenie,
- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej

- má vytvorené vedomie o ekológii, je zodpovedný vo i prírode, chápe význam potreby ochra ova prírodu pre budúce generácie,

(c) kompetencie (spôsobilos) v oblasti informa ných a komunika ných technológií

- prejavuje rados zo samostatne získaných informácií,
- vie používa vybrané informa né a komunika né technológie pri u ení sa,
- využíva rôzne možnosti zhromaž ovania informácií z kníh, asopisov, encyklopédií, z médií a internetu,
- vie používa vyu ovacie programy,
- chápe rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
- vie, že existujú riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT,

(d) kompetencia (spôsobilos) u i sa u i sa

- dokáže pracova samostatne s u ebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
- ovláda algoritmus u enia sa a dodržiava ho,
- získané vedomosti dokáže uplatni v rozli ných situáciách a podmienkach,
- uvedomuje si význam u enia sa pre jeho následné uplatnenie sa na trhu práce,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovou u ení,
- hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých,

(e) kompetencia (spôsobilos) rieši problémy

- rozpozná problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni a skúsenostiam navrhuje riešenia na ich prekonanie,
- dokáže popísa problém, skúša viaceré možnosti riešenia problému,
- v odôvodnených prípadoch dokáže privola potrebnú pomoc,

(f) osobné, sociálne a ob ianske kompetencie (spôsobilosti)

- uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti,
- dokáže odhadnú dôsledky svojich rozhodnutí a inov,
- uvedomuje si svoje práva a zároveň rešpektuje práva druhých udí,
- má v úcte život svoj a aj iných a chráni ho,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektova a prijíma príkazy kompetentných osôb,
- je schopný po úva , vyslovi svoj názor, rešpektuje názor iných udí,
- dokáže spolupracova v skupine, pracova pre kolektív,
- je tolerantný a oh aduplný k iným u om, k ich kultúre a vierovyznaniu,
- uvedomuje si dôležitos ochrany svojho zdravia a jeho súvislos s vhodným a aktívnym trávením vo ného asu,
- uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emo nej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým medzi udským vz ahom,

(g) kompetencia (spôsobilos) vníma a chápa kultúru a vyjadrova sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa vyjadrova na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,

- dokáže pomenovať základné druhy umenia,
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku loveka, rešpektuje vkus iných ľudí,
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

4. Vzdelávacie oblasti

Obsah primárneho vzdelávania pre žiakov s ťažkým stupňom mentálneho postihnutia je rozdelený do vzdelávacích oblastí, ktoré vychádzajú z obsahu vzdelávania a z kľúčových kompetencií.

ZÁKLADNÉ PREDMETY VO VZDELÁVACÍCH OBLASTIACH PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA S VYUŽITÍM JAZYKOM SLOVENSKÝM. ISCED 1 – PRIMÁRNE VZDELÁVANIE VZDELÁVACIA OBLASŤ	PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNÝCH SCHOPNOSTÍ	
ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ	
PRÍRODA A SPOLOČNOSŤ	VEČNÉ UMENIE
VLASTIVEDA	
LOVEK A PRÍRODA	FYZIKA
CHÉMIA	
BIOLÓGIA	
LOVEK A SPOLOČNOSŤ	DEJEPIS
GEOGRAFIA	
OBČANSKÁ NÁUKA	
LOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA /NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA
MATEMATIKA, PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA
INFORMATICKÁ VÝCHOVA	
LOVEK A SVET PRÁCE	PRACOVNÉ VYUŽITIE
SVET PRÁCE	
UMENIE A KULTÚRA	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
HUDOBNÁ VÝCHOVA	
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ VÝCHOVA

5. Charakteristika, špecifiká a dĺžka výchovy a vzdelávania, podmienky prijímania

Špecifiká výchovy a vzdelávania

- Dieťa s ťažkým stupňom mentálneho postihnutia s odloženou povinnou školskou dochádzkou sa môže vzdelávať v prípravnom ročníku, po absolvovaní ktorého môže žiak pokračovať v primárnom vzdelávaní na takom type školy, pre ktorý má predpoklady.
- V prípade ťažkosti pri osvojovaní si predpísaného učiva je možné žiakovi vypracovať individuálny vzdelávací program z jedného alebo viacerých predmetov, podľa ktorého sa vzdeláva a postupuje do vyššieho ročníka.

6. Rámcové učebné plány (primárne vzdelávanie)

ISCED 1: Rámcový učebný plán pre žiakov s nižším stupňom mentálneho postihnutia s vyučovacím jazykom slovenským

Školský vzdelávací program			
Vzdelávacia oblasť	Predmet/ročník	5.	
		Školský vzdelávací	Štátny vzdelávací program
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	4	6,5
	Rozvíjanie komunikačných schopností		
	Rozvíjanie grafomotorických zručností		
Príroda a spoločnosť	vecné učenie		
	vlastiveda	5	2
Ľudia a príroda	fyzika		
Ľudia a spoločnosť	dejepis		
Ľudia a hodnoty	náboženská výchova	1	1
Matematika a práca s informáciami	matematika	4	4
	informatická výchova	1	0,5
Ľudia a svet práce	pracovné vyučovanie	3	4
Umenie a kultúra	výtvarná výchova	1	1
	hudobná výchova	1	1
Zdravie a pohyb	telesná výchova	2	2
Spolu povinné		22	22

7. Spôsob, podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelaní

Na vysvedčení posledného ročníka sa uvedie stupeň dosiahnutého vzdelania nasledovne:

„Žiak (žiačka) získal (získala) primárny stupeň vzdelania.“. Ak žiak ukončil povinnú školskú dochádzku uvedú sa aj údaje o ukončení povinnej školskej dochádzke, a to nasledovne: „Žiak (žiačka) ukončil (ukončila) povinnú školskú dochádzku.“.

8. Povinné personálne zabezpečenie

Pedagogickí zamestnanci

- spájajú kvalifikačné požiadavky stanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- preukazujú odborné a osobnostné spôsobilosti, ktoré využívajú pri pedagogickej komunikácii, motivácii žiakov, ich diagnostikovaní, hodnotení, pozitívnom riadení triedy,
- riadia svoje sebarozvíjanie a celoživotné vzdelávanie v odbornej oblasti a osobnostnom raste, ako sú súčasťou kolektívu pedagógov sú schopní vzájomnej efektívnej a úspešnej podporujúcej komunikácie, spolupráce, tímovej práce a kooperatívneho riešenia problémov.

Vedúci pedagogickí zamestnanci

- svojimi manažérskymi, organizačnými a pedagogickými schopnosťami vytvárajú predpoklady pre fungujúci, motivovaný spolupracujúci kolektív s profesionálnou klímou a podporujúcim prostredím,
- starajú sa o svoj odborný a osobnostný rast, ako aj všetkých členov kolektívu a vytvárajú pre tento ich rast podmienky,
- sú schopní poradiť učiteľom a obhájiť ich pred negatívnymi faktormi, ktoré by nepriaznivo ovplyvnili ich pedagogické pôsobenie.

9. Povinné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie

Dôležitou podmienkou pre uskutočňovanie štátneho vzdelávacieho programu je primerané materiálno-technické a priestorové vybavenie školy

10. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Vhodná štruktúra práce a odpočinok žiakov a učiteľov podľa veku, vhodný režim vyučovania s ohľadom na vek žiakov.

Uebné osnovy

Názov predmetu:	Slovenský jazyk
Ročník:	Piaty
časová dotácia:	4 h týždenne/132 h ročne
Vyučovací jazyk:	slovenský

Charakteristika predmetu

Vyučovanie slovenského jazyka a literatúry žiakov s takýmto stupňom mentálneho postihnutia je základom celého vzdelávania a výchovy. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh slovenského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ďalších vyučovacích predmetov.

Slovenský jazyk a literatúra spája v sebe niekoľko oblastí, ktoré sa navzájom prelínajú a špecifickým spôsobom prispievajú k plneniu cieľov výchovy: rozvíjajú zmyslovú, emocionálnu, vôľovú a rozumovú stránku osobnosti dieťa a, spoluutvárajú charakter žiaka a spolu s ostatnými predmetmi posilujú výchovu k vlastenectvu.

Vzdelávací obsah slovenského jazyka a literatúry v 1. až 9. ročníku je rozdelený do troch oblastí:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

- zvuková rovina jazyka a pravopis
- písanie
- významová rovina
- tvarová rovina

KOMUNIKÁCIA A SLOH

- sloh, komunikácia
- ústny a písomný prejav

ČÍTANIE A LITERATÚRA

- technika čítania – čítanie textu, základy čítania s porozumením
- literárna výchova – všeobecné pojmy a základné literárne žánre

Ciele predmetu

Cieľom vyučovania slovenského jazyka a literatúry je naučiť žiakov jednoducho a zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou spisovného jazyka, utvoriť u všetkých žiakov návyk správneho hlasného čítania, naučiť ich rozumieť prečítanému textu, zväčša žiakov vychovávať k čítaniu a poslucháčom s kladným vzťahom k literatúre.

Kľúčové spôsobilosti žiaka 5. ročníka

- poznáva obojaké spoluhlásky a pravopis vybraných slov po b, p, m,
- píše i po mäkkých spoluhláskach, y po tvrdých spoluhláskach
- poznáva podstatné mená, u ktorých sa určuje ich rod a číslo,
- rozlišuje všeobecné a vlastné podstatné mená, u ktorých správne píše ,
- ústne tvorí vety s danými slovami,
- písomne doplní a obmieňa vety,
- cvičí sa v tvorení jednoduchých krátkych textov a rozprávania

Prierezové témy predmetu Slovenský jazyk a literatúra sú zamerané na

- multikultúrnu výchovu
- mediálnu výchovu
- osobný a sociálny rozvoj
- environmentálnu výchovu
- ochranu života a zdravia
- tvorbu projektov a prezentácií
- regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

Metódy a formy

- tolerovať pracovné, psychomotorické tempo,
- tolerovať tempo písania, čítania
- spoločné precvičovanie vedomostí,
- predčítanie výklad,
- multisenzoriálny prístup – používa pri výklade, pri osvojovaní si nového učiva o najviac zmyslov,
- dbá na priebežné opakovanie a precvičovanie učiva,
- zaraďovať v prípade potreby krátke odpočinok, relaxáciu,
- samostatné precvičovanie a overovanie vedomostí,
- viesť k väčšej samostatnosti pri vypracovávaní úloh,
- zadanie rozdeliť na kratšie úseky, kontrolovať postup práce, nielen výsledok,
- pri samostatnej práci pracovať podľa jeho schopností a osobného tempa,
- voliť skôr práce menšieho rozsahu, testové formy, stručné odpovede,
- tolerovať zníženú kvalitu grafického prejavu, hodnotiť s toleranciou, oceňovať snahu,
- využívať prácu vo dvojici s lepším žiakom, ktorý je schopný ju usmerniť,
- častejšie kontrolovať zošit,
- zadáva primerane skrátené domáce úlohy,
- spolupracovať s rodičmi pri domácej príprave
- pozitívne motivovať.

Učebné zdroje

Dobeková, Brestenská: Slovenský jazyk pre 5. roč. ŠZŠ Slovenské pedagogické nakladateľstvo - Mladé letá, s. r. o.

Dobeková, Brestenská: Pracovný zošit zo slovenského jazyka pre 5. roč. ŠZŠ Slovenské pedagogické nakladateľstvo - Mladé letá, s. r. o.

Mačková, Demianiová: Čítanka pre 5. roč. ŠZŠ Slovenské pedagogické nakladateľstvo - Mladé letá, s. r. o.

Mačková, Demianiová: Pracovné listy k čítanke pre 5. roč. ŠZŠ Slovenské pedagogické nakladateľstvo - Mladé letá, s. r. o.

Obsah vzdelávania

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis

Obojaké spoluhlásky, správne písanie „y“ vo vybraných slovách po b, p, m.

Podstatné mená - rod a číslo. Poznávanie vlastných mien osôb, zvierat, miest, obcí, hôr, riek (všeobecne známych z najbližšieho okolia).

Rozlišovanie všeobecných a vlastných podstatných mien.

Nacvičovanie správneho písania vlastných podstatných mien.

Písanie

V spojení s jazykovým využívaním si žiaci zdokonaľujú rukopis so zreteľnosťou na svoje individuálne potreby. Zvyšuje sa dôraz na plynulé písanie slov (bez zbytočného prerušovania písacieho ťahu), so zameraním na automatizáciu písacieho pohybu. Dbá sa na dodržiavanie všetkých kvalitatívnych znakov písma, najmä na tvaropis, jednotný sklon a na úpravu písaných celkov. Postupne sa zvyšuje rýchlosť písania. Priemerná veľkosť písmen strednej výšky je 3 – 4 mm, hornej a dolnej dĺžky 6 – 8 mm.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Tvorenie viet s danými slovami (ústne). Výber vhodných výrazov. Doplnenie viet (písomne) a obmieňanie slovami zvládnutými z pravopisnej stránky.

Pomenovávanie pozorovaných predmetov, javov a vlastnej činnosti (vyjadri sa o nich). Odpovede na otázky. Odpovedanie na otázky podľa obrázkov, na základe vlastných skúseností a ústných textov. Odpovede postupne tvoria súvislejší celok. Tvorenie otázok k jednoduchému textu.

Reprodukcia. Reprodukcia kratších textov. Rozprávanie. Rozprávanie podľa obrázkov alebo podľa série obrázkov a na základe vlastných zážitkov.

Rozprávanie podľa jednoduchej osnovy, ktorú najprv zostavil učiteľ, neskôr za spolupráce všetkých žiakov.

Opis. Opis spolužiaka, skutočných predmetov alebo obrázkov s dejovými prvkami (ústne).

Formy spoločenského styku

Požiadanie o informáciu a viedenie podstatnú informáciu, privítanie návštevy a rozlúčenie sa s ňou; blahoželanie (k narodeninám, k Novému roku, Dňu matiek – ústne).

Napísanie pozdravu a blahoželania na pohľadnici (úprava – adresa, dátum, oslovenie, pozdrav, podpis).

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Čítanie primeraných textov správne a s porozumením. Postupné plynulé, vhodne ladené a prirodzene intonované čítanie súvetí (sústreďovanie sa na významovú stránku viet a odsekov a na porozumenie obsahu textu).

Upevňovanie správneho slovného prízvuku, správne klasifikovaný prízvuk.

Rozvíjanie a uplatňovanie návykov správneho a ekonomického dýchania, správneho znenia hlasu, starostlivosti artikulácie a spisovnej výslovnosti.

Rozširovanie slovného zásoby žiakov. Presnejšie rozlišovanie významu slov, vyberať vhodný výraz a správne tvoriť vety, odpovedať na otázky z čítaného a s pomocou učiteľa a jednoducho reprodukovať obsah.

Literárna výchova

Oboznamovanie sa s literárnymi textami - hlasným čítaním, počúvaním pred čítaného alebo hraného textu. Spájanie obsahu čítaného textu s príslušnou ilustráciou k literárnemu textu, vnímanie ju, rozumie jej.

S pomocou učiteľa a reprodukovať, prípadne dramatizovať dej rozprávky alebo poviedky.

Rozpráva príbeh hlavnej postavy a hodnotí jej povahové vlastnosti, určuje miesto deja, rozlišuje reálne a nereálne (rozprávkové) prostredie.

Rozumie niektorým ďalším literárnym pojmom a výrazom (bez ich definovania) v súvislosti so skutočnosťou, ktorú tieto pojmy a výrazy označujú, napr.: rozhlasové a televízne relácie, povesť, hádanka, báseň, spisovateľ, časopis.

Poézia od detských autorov (napr. K. Bendová, J. Turan, Š. Žáry, F. Hrubín)
Rozprávky a dobrodružná literatúra (napr. O. Sekora, A. Tolstoj, J. C. Hronský, J. a W. Grimmovci a iní).
Povesti a balady (napr. M. Uríková, M. Rázusová-Martáková a iní).
Povesti zo života detí (napr. M. Hamová, J. Šrámková, M. Janová).
Rozprávky, bájky a poviedky o prírode a zvieratkách (napr. R. Móric, Ezopove bájky, V. Bednár)

Hodnotenie predmetu

Citlivo pristupovať k hodnoteniu. Neporovnávať so spolužiakmi, posudzovať úroveň vedomostí s uplynulým obdobím. Pochvala, oceniť aj snahu, povzbudiť. V 5. ročníku bude žiak postupovať podľa Vzdelávacieho programu pre žiakov s ťažkým stupňom mentálneho postihnutia – variant A a aktuálneho metodického pokynu na hodnotenie žiakov s ťažkým stupňom mentálneho postihnutia

Všeobecné zásady pri hodnotení:

- dôraz klásť na motívnu zložku hodnotenia, hodnotiť to, čo žiak zvládol,
- vychádzať z toho, v čom je úspešný a oceniť prejavujúcu snahu,
- preferovať ústne overovanie vedomostí,
- pozitívne oceňovať aj malé úspechy a pokroky, vyhnúť sa však nadmerne tolerantnému prístupu,
- uprednostniť popri známke aj širšie slovné hodnotenie,
- dbať, aby ostatní žiaci v triede chápali podstatu individuálneho prístupu a spôsobu hodnotenia a klasifikácie integrovaného žiaka.

Uebné osnovy

Názov predmetu:	Matematika
Ročník:	Piaty
Asová dotácia:	4 h týždenne/132 h ročne
Vyučovací jazyk:	slovenský

Charakteristika predmetu

Poätie vyučovania matematiky je v súlade s požatím vyučovania matematiky na základnej škole. Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni a adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života a pracovného pomeru.

Matematické vedomosti, zručnosti a návyky sa budujú v súlade s matematickou teóriou na rôznom stupni intuitívneho prístupu podľa individuálnych schopností žiaka, systematicky sa uplatňuje zásada názornosti. Pri opakovaní a upevňovaní učiva sa žiaci učiva využívajú svoje matematické poznatky pri riešení problémov praxe predovšetkým prostredníctvom riešenia úloh, ktorých námety zodpovedajú skúsenostiam a úrovni poznania žiakov špeciálnej základnej školy i pri riešení rôznych problémov v ostatných vyučovacích predmetoch. Spojeniu vyučovania matematiky s praxou prispieva i to, že sa žiaci naučia používať rôzne pomôcky umožňujúce geometrické konštrukcie.

Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Asová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka.

Ciele predmetu

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného a štruktúrovaného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s mentálnym postihnutím.

Kúové spôsobilosti žiaka 5. ročníka

- opakovať a prehliadnúť učivo z predchádzajúcich ročníkov,
- vedie sčítava a odčítava prirodzené čísla písomne, v obore do 100,
- rieši slovné úlohy,
- osvojí si numeráciu prirodzených čísel v obore do 1000,
- vedie sčítava a odčítava prirodzené čísla v obore do 1000 spamäti a písomne,
- osvojí si násobenie a delenie v obore násobiliek do 60,
- vedie merať a rysovať úsečky danej dĺžky,
- vedie používať jednotky dĺžky: m, dm, cm,
- pracovať s kružidlom.

Prierezové témy predmetu Matematika sú zamerané na

- multikultúrnu výchovu
- mediálnu výchovu
- osobný a sociálny rozvoj
- environmentálnu výchovu
- ochranu života a zdravia
- tvorbu projektov a prezentácií
- regionálnu výchovu a tradičnú kultúru

Metódy a formy

- tolerovať pracovné, psychomotorické tempo,
- tolerovať tempo písania, čítania
- spoločné precvičovanie vedomostí,
- predžný výklad,
- multisenzoriálny prístup – používa sa pri výklade, pri osvojovaní si nového učiva o najviac zmyslov,
- dbá na priebežné opakovanie a precvičovanie učiva,
- zaraďovať v prípade potreby krátke odpočinok, relaxáciu,
- samostatné precvičovanie a overovanie vedomostí,
- viesť k väčšej samostatnosti pri vypracovávaní úloh,
- zadanie rozdeliť na kratšie úseky, kontrolovať postup práce, nielen výsledok,
- pri samostatnej práci pracovať podľa jeho schopností a osobného tempa,
- voliť skôr práce menšieho rozsahu, testové formy, stručné odpovede,
- tolerovať zníženú kvalitu grafického prejavu, hodnotiť s toleranciou, oceňovať snahu,
- využívať prácu vo dvojici s lepším žiakom, ktorý je schopný ju usmerniť,
- častejšie kontrolovať zošit,
- zadáva primerane skrátené domáce úlohy,
- spolupracovať s rodičmi pri domácej príprave
- pozitívne motivovať.

Učebné zdroje

Melišková: Matematika pre 5. ročník. ŠZŠ Slovenské pedagogické nakladateľstvo - Mladé letá, s. r. o.

Krejza: Matematika pre 5. ročník. ŠZŠ – Pracovný zošit I. Slovenské pedagogické nakladateľstvo - Mladé letá, s. r. o.

Krejza: Matematika pre 5. ročník. ŠZŠ – Pracovný zošit II. Slovenské pedagogické nakladateľstvo - Mladé letá, s. r. o.

Obsah vzdelávania

Vychádza zo Vzdelávacieho programu pre žiakov s ťažkým stupňom mentálneho postihnutia Variant A

ARITMETIKA

Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel písomne v obore do 100

1. Sčítanie a odčítanie dvojciferných čísel bez prechodu cez základ.

S itovanie a od itovanie dvojciferných ísel s prechodom cez základ.

Riešenie slovných úloh.

Nový typ: o n viac, o n menej.

Prirodzené ísla v obore do 1000

Po ítanie po stovkách, desiatkach, jednotkách, násobky ísel 10, 100.

ítanie a písanie íslic.

Rád ísel tisícky, stovky, desiatky, jednotky.

Usporiadanie ísel, íselná os.

Porovnávanie ísel, zápis pomocou znakov =, <, >.

Riešenie jednoduchých nerovnic postupným dosadzovaním.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie ísel.

S itovanie a od itovanie prirodzených ísel do 1000 spamäti a písomne

1. S itovanie a od itovanie násobkov 100.

2. Pri itovanie jednociferných a dvojciferných ísel k násobkom 100.

3. Od itovanie jednociferných a dvojciferných ísel od násobkov 100.

4. Ostatné príklady s itovania a od itovania v obore do 1000 bez prechodu cez základ.

5. Precvi ovanie a upev ovanie s itovania a od itovania v obore do 1000.

Vz ah: o n viac, o n menej,

Riešenie slovných úloh.

Násobenie a delenie v obore násobiliek

1. Opakovanie a preh benie násobenia a delenia v obore násobiliek do 30.

2. Násobenie a delenie v obore násobiliek do 60.

Tvorenie a zápis príkladov násobenia a delenia v obore násobiliek do 60.

Násobilka íslom 4, 5, 6 – pamä ový nácvik.

GEOMETRIA

D žka úse ky

1. Jednotka d žky, meradlo, d žka úse ky.

2. Jednotka d žky dm, m.

- jednotka d žky – dm,

- meradlo s decimetrovou stupnicou,

- jednotka d žky – m,

- meradlo s metrovou stupnicou,

- premie anie jednotiek (m – dm, m – cm, dm – cm).

3. Meranie d žky úse ky, rysovanie úse ky danej d žky,

- meranie d žky úse ky s presnos ou na cm, dm,

- rysovanie úse iek danej d žky,

- vyty ovanie úse ky v teréne a meranie d žky úse ky v m.

4. Sú et d žok úse iek – numericky.

Rozdiel d žok úse iek – numericky.

5. Práca s kružidlom. Rysovanie kružnice

Hodnotenie predmetu

Citlivo pristupova k hodnoteniu. Neporovnáva so spolužiakmi, posudzova úroveň vedomostí s uplynulým obdobím. Pochvala, oceni aj snahu, povzbudi . V 5. ro níku bude žiak postupova pod a Vzdelávacieho programu pre žiakov s áhkým stup om mentálneho postihnutia – variant A a aktuálneho metodického pokynu na hodnotenie žiakov s áhkým stup om mentálneho postihnutia

Všeobecné zásady pri hodnotení:

- dôraz klás na motiva nú zložku hodnotenia, hodnoti to, o žiak zvládol,
- vychádza z toho, v om je úspešný a oceni prejavenu snahu,
- preferova ústne overovanie vedomostí,
- pozitívne oce ova aj malé úspechy a pokroky, vyhnú sa však nadmerne tolerantnému prístupu,
- uprednostni popri známke aj širšie slovné hodnotenie,
- dba , aby ostatní žiaci v triede chápali podstatu individuálneho prístupu a spôsobu hodnotenia a klasifikácie integrovaného žiaka.

U ebné osnovy

Názov predmetu:	Vlastiveda /v rámci predmetov Biológia, Dejepis, Geografia
Ro ník:	Piaty
asová dotácia:	5 h týždenne/165 h ro ne
Vyu ovací jazyk:	slovenský

Charakteristika predmetu

Vlastiveda je integrovaný predmet v 4. až 6. ro níku pre žiakov s ahkým stup om mentálneho postihnutia, prostredníctvom ktorého žiaci získavajú základné poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov.

Nadväzuje na poznatky o prírode a spoločnosti, ktoré žiaci získali vo vecnom uive v (prípravnom), 1. až 3. ro níku., a utvára základy pre vyu ovanie spoločenskovedných a prírodovedných predmetov.

Ciele predmetu

Obsah predmetu vychádza z miestneho prírodného prostredia a prežívanej sociálnej skuto nosti. Na základe pozorovania získajú žiaci základné poznatky o živej a neživej prírode z prostredia miestnej krajiny.

Obsah predmetu vlastivedy vytvára vz ah k miestu, kde žiaci žijú. Na základe bezprostredného poznania miestnej krajiny si žiaci osvojujú základné poznatky o Slovenskej republike. Vedie ich k úcte k dospelým, priateľskému vz ahu k spolužiakom. Vychováva ich k ochrane životného prostredia.

Dôležitou súčasťou vyu ovania vlastivedy sú vychádzky a exkurzie, pri ktorých žiaci získavajú konkrétne poznatky o predmetoch, javoch a živo íchoch v ich prirodzenom prostredí.

Sviatky, pamätné dni a významné výro ia žiakom pripomíname priebežne. Využívame predovšetkým miestne a regionálne kultúrne podujatia a slávnosti.

K ú ové spôsobilosti žiaka 5. ro níka

Žiaci budú vedie :

- orientovať sa v príbuzenských vz ahoch v najbližšom príbuzenstve,
- orientovať sa vo veku osôb,
- starať sa primeraným spôsobom o domácnosť,
- orientovať sa na mape v miestnej krajine,
- vedieť najdôležitejšie údaje o obci, v ktorej žiak žije,
- oboznámiť sa so životom ľudí v dávnej minulosti,
- získať základné poznatky o živej a neživej prírode.

Prierezové témy predmetu Vlastiveda sú zamerané na

- multikultúrnu výchovu
- mediálnu výchovu
- osobný a sociálny rozvoj
- environmentálnu výchovu
- ochranu života a zdravia

- tvorbu projektov a prezentácií
- regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

Metódy a formy

- tolerovať pracovné, psychomotorické tempo,
- tolerovať tempo písania, čítania
- spoločné precvičovanie vedomostí,
- predžiený výklad,
- multisenzoriálny prístup – používať pri výklade, pri osvojovaní si nového učiva čo najviac zmyslov,
- dbať na priebežné opakovanie a precvičovanie učiva,
- zaraďovať v prípade potreby krátke odpočinok, relaxáciu,
- samostatné precvičovanie a overovanie vedomostí,
- viesť k väčšej samostatnosti pri vypracovávaní úloh,
- zadanie rozdeliť na kratšie úseky, kontrolovať postup práce, nielen výsledok,
- pri samostatnej práci pracovať podľa jeho schopností a osobného tempa,
- voliť skôr práce menšieho rozsahu, testové formy, stručné odpovede,
- tolerovať zníženú kvalitu grafického prejavu, hodnotiť s toleranciou, oceňovať snahu,
- využívať prácu vo dvojici s lepším žiakom, ktorý je schopný ju usmerniť,
- častejšie kontrolovať zošit,
- zadáva primerane skrátené domáce úlohy,
- spolupracovať s rodičmi pri domácej príprave
- pozitívne motivovať.

Učebné zdroje

Škultétyová, Žišková: Vlastiveda pre 5. roč. ŠZŠ EXPOL PEDAGOGIKA, s. r. o.
 Škultétyová, Žišková: Pracovné listy k vlastivede pre 5. roč. ŠZŠ EXPOL PEDAGOGIKA, s. r. o.

Obsah vzdelávania

Život v rodine

Vzťahy v rodine.

Deba práce.

Rodičia a deti.

Úcta k starobe.

Povinnosti a práva členov rodiny.

Rodisko a bydlisko.

Vybavenie domácnosti

– jednoduché stroje a prístroje v domácnosti, používanie výtahu, plynového variča, telefónu, elektrických spotrebičov,

– bezpečnosť v domácnosti, možnosti vzniku a šírenia požiaru, predchádzanie požiaru, nebezpečenstvo požiaru v byte, v budove, privolanie požiarnikov.

Orientácia na mape a v regióne

Orientácia v obci – ulice, ich názvy, križovatky, význam orientačných tabulí.

Dopravné značky, správanie sa chodcov, automobilistov, cyklistov na ceste, spôsoby riadenia križovatky, pravidlá cestnej premávky pre cyklistov.

Poznávanie obce a okolitej krajiny, dominantné prvky obce, pamätihodnosti, významné objekty, inštitúcie a zariadenia - obchod, služby, správne inštitúcie, zdravotnícke zariadenia, stanica polície, požiarny útvar, kultúrne a športové zariadenia.

Charakteristika miestnej krajiny na základe pozorovania.

Jednoduchý opis krajiny – nížina, vrchovina, pohorie.

Krajina – mestská, vidiecka, zalesnená, nezalesnená, po nohospodárska, priemyselná.

Chránené krajinné oblasti najbližšieho regiónu.

Priemysel a po nohospodárstvo v regióne.

Dopravné spojenie v regióne – cesty, železnice, vodné cesty, letiská.

Orientácia na mape

Mapa – farby na mape, značky, turistická mapa, automapa.

Orientácia na mape regiónu.

Ur ovanie hlavných svetových strán (pod a slnka, kompasu).

Slovenská republika

Mapa SR.

Poloha.

Hlavné mesto – Bratislava.

Hranice štátu. Susedné štáty – ukáza a vymenova pod a mapy.

Naše mesto, obec na mape, poloha.

Život udí v dávnej minulosti

Život udí v najstaršej minulosti, spôsob ich života.

Zbera i a lovci, lovci mamutov, prví ro níci.

Živá príroda

Hlavné znaky života.

Rozdelenie živej prírody: živo íchy a rastliny.

Živo íchy

Cicavce – životné prostredie cicavcov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: ma ka, tur, ostatní predstavitelia: pes, myš, srna, význam a ochrana cicavcov.

Vtáky – životné prostredie vtákov, charakteristické znaky; hlavní predstavite : holub, ostatní predstavitelia: hus, kura, lastovi ka, sova, význam a ochrana vtákov.

Plazy – životné prostredie plazov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: jašterica, vretenica, ostatní predstavitelia: užovka, význam a ochrana plazov.

Obojživelníky – životné prostredie obojživelníkov, charakteristické znaky; hlavní predstavitelia: žaba, skokan zelený, ostatní predstavitelia: ropucha, rosni ka, význam a ochrana obojživelníkov.

Ryby – životné prostredie rýb, charakteristické znaky; hlavní predstavite : kapor, ostatní predstavitelia: š uka, sardinka; význam a ochrana rýb.

Rastliny

Spolo né znaky rastlín a živo íchov.

Charakteristické znaky rastlín.

Rozdelenie rastlín – dreviny, byliny.

Dreviny: strom, ker; ihlí naté stromy – smrek; listnaté stromy – dub, ereš a; ker – ríbez a.

Byliny: púpava, pšenica, zemiak, pelargónia.

Význam a ochrana rastlín.

Neživá príroda

Vzduch, voda, nerasty, horniny.

Voda

V prírode a v živote ľoveka – kolobeh vody v prírode, povrchová a spodná voda, ochrana vôd, úprava vody a jej ístenie, minerálna voda a kúpele.

Vzduch

Význam vzduchu pre život, prúdenie vzduchu, zne ís ovanie vzduchu.

Pôda

Význam pôdy, typy pôd.

Starostlivos ť o pôdu - kyprenie, hnojenie, zavlažovanie, odvod ovanie, vplyv vonkajších ínite ov na pôdu, ochrana pôd.

Hodnotenie predmetu

Citlivo pristupova k hodnoteniu. Nekomparovnáva so spolužiakmi, posudzova úrove vedomostí s uplynulým obdobím. Pochvala, oceni aj snahu, povzbudi . V 5. ro níku bude žiak postupova pod a Vzdelávacieho programu pre žiakov s áhkým stup om mentálneho postihnutia – variant A a aktuálneho metodického pokynu na hodnotenie žiakov s áhkým stup om mentálneho postihnutia

Všeobecné zásady pri hodnotení:

- dôraz klás na motiva nú zložku hodnotenia, hodnoti to, o žiak zvládol,
- vychádza z toho, v om je úspešný a oceni prejavenu snahu,
- preferova ústne overovanie vedomostí,
- pozitívne oce ova aj malé úspechy a pokroky, vyhnú sa však nadmerne tolerantnému prístupu,
- uprednostni popri známke aj širšie slovné hodnotenie,
- dba , aby ostatní žiaci v triede chápali podstatu individuálneho prístupu a spôsobu hodnotenia a klasifikácie integrovaného žiaka.

Uebné osnovy

Názov predmetu:	Informatika/Informatická výchova
Ročník:	Piaty
časová dotácia:	1 h týždenne/33 h ročne
Vyučovací jazyk:	slovenský

Charakteristika predmetu

Predmet informatika má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie.

Cieľom informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch.

V rámci medzipredmetových vzťahov si žiaci môžu pomocou rôznych aplikácií precvičovať napríklad uivo z matematiky, slovenského jazyka a iných predmetov. Získavajú vedomosti za podpory edukačných programov.

Ciele predmetu

Cieľom predmetu je zoznámiť sa s počítačom a možnosťami jeho využitia v každodennom živote, získať základné zručnosti v používaní počítača primerane individuálnym schopnostiam žiaka s mentálnym postihnutím.

Kúrové spôsobilosti žiaka 5. ročníka

Žiaci budú vedieť :

- samostatne/s pomocou zapnúť a vypnúť počítač,
- samostatne/s pomocou pracovať s myšou,
- samostatne/s pomocou pracovať s klávesnicou,
- samostatne/s pomocou správnym spôsobom uchopiť a spustiť CD, DVD,
- minimalizovať a maximalizovať pracovné okno, zatvoriť ho,
- pracovať s jednoduchými hrami ovládanými myšou a klávesnicou,
- chápať rozdiel medzi ťahaním a klikaním myšou, rozdiel medzi dvojklikom a jedným kliknutím, stláčaním pravého a ľavého tlačidla,
- spustiť CD, DVD cez tento počítač,
- e-mailo poslať a prijať,
- používať jednoduché zásady písania e-mailov,
- rozpoznať vhodné detské webové stránky – vzdelávacie, zábavné, naučné, je oboznámený s negatívnym vplyvom stránok, propagujúcich násilie a s erotickým zameraním,
- získať základy algoritmického myslenia – príkazy v priamom režime,
- pracovať so slúchadlami – zapojenie, hlasitosť,
- ovládať zásady správneho sedenia pri počítači.

Prierezové témy predmetu Informatika sú zamerané na

- multikultúrnu výchovu
- mediálnu výchovu

- osobný a sociálny rozvoj
- environmentálnu výchovu
- ochranu života a zdravia
- tvorbu projektov a prezentácií
- regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

Metódy a formy

- tolerovať pracovné, psychomotorické tempo,
- spoločné precvičovanie vedomostí,
- predžiený výklad,
- multisenzoriálny prístup – používa pri výklade, pri osvojovaní si nového učiva o najviac zmyslov,
- dbá na priebežné opakovanie a precvičovanie učiva,
- zaraďovať v prípade potreby krátky odpočinok, relaxáciu,
- samostatné precvičovanie a overovanie vedomostí,
- viesť k väčšej samostatnosti pri vypracovávaní úloh,
- zadanie rozdeliť na kratšie úseky, kontrolovať postup práce, nielen výsledok,
- pri samostatnej práci pracovať podľa jeho schopností a osobného tempa,
- voliť skôr práce menšieho rozsahu, testové formy, stručné odpovede,
- využívať prácu vo dvojici s lepším žiakom, ktorý je schopný ju usmerniť,
- spolupracovať s rodičmi pri domácej príprave
- pozitívne motivovať.

Učebné zdroje

zdroje z internetu

Obsah vzdelávania

Vychádza zo Vzdelávacieho programu pre žiakov s ťažkým stupom mentálneho postihnutia Variant A

Informácie okolo nás

Oboznámenie sa s počítačom

Vedieť z akých základných častí sa skladá počítačová zostava (PC, monitor, klávesnica, myš).

Ovládanie klávesnice, myši.

Textový dokument, písmená a znaky, slová, vety, jednoduché formátovanie, textové efekty

Práca s textovým editorom, vytváranie jednoduchého textu, mazanie, ukladanie dokumentu.

Ukladanie rôznych informácií do súborov (text).

Jednoduché nástroje na úpravu textových dokumentov (zmena veľkosti písma, hrúbka).

Dodržiavanie základných zásad písania textu.

Počítačové didaktické hry.

Komunikácia prostredníctvom IKT

E-mail, poštový program, e-mailová adresa, adresár

Oboznámenie sa s pojmami – e-mail, poštový program, e-mailová adresa.

Správne posielanie a prijímanie jednoduchých listov (rodi om, kamarátom, spolužiakom).

Bezpečné a etické správanie v e-mailovej komunikácii (ochrana osobných údajov).

E-mailové adresy rodičov a kamarátov (zistenie adresy, využitie adresára),
www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie na webe

Oboznámenie sa s pojmami – www, webový prehliadač, webová stránka.

Bezpečnosť, zásady správania sa v prostredí internetu.

Detské webové stránky (rozprávky, obrázky).

Postupy, riešenie problémov

Oboznámenie sa s pojmami – detský programovací jazyk, elementárne príkazy

Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí (kreslenie obrázkov).

Princípy fungovania IKT

Oboznámenie sa s pojmami myš, klávesnica

Funkcie vybraných klávesov.

Tlačiare

Funkcia tlačiarne.

CD

Spúšťanie hry a hudby z CD, ovládanie jednoduchých hier

Ukladanie informácií, súbor

Uloženie informácií do súboru, otvorenie.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole

Edukatívne programy, komunikácia. - objavovanie a využívanie rôznych typov
edukatívnych programov pre rôzne predmety.

Voľný čas

Hodnotenie predmetu

Citlivo prístupová k hodnoteniu. Neporovnáva so spolužiakmi, posudzová úroveň vedomostí s uplynulým obdobím. Pochvala, oceniť aj snahu, povzbudiť. V 5. ročníku bude žiak postupovať podľa Vzdelávacieho programu pre žiakov s nižším stupňom mentálneho postihnutia – variant A a aktuálneho metodického pokynu na hodnotenie žiakov s nižším stupňom mentálneho postihnutia

Všeobecné zásady pri hodnotení:

- dôraz klásť na motivačnú zložku hodnotenia, hodnotiť to, čo žiak zvládol,
- vychádzať z toho, v čom je úspešný a oceniť prejavujúcu snahu,
- pozitívne oceňovať aj malé úspechy a pokroky, vyhnúť sa však nadmerne tolerantnému prístupu,
- uprednostniť popri známke aj širšie slovné hodnotenie,
- dbať, aby ostatní žiaci v triede chápali podstatu individuálneho prístupu a spôsobu hodnotenia a klasifikácie integrovaného žiaka.

Uebné osnovy

Názov predmetu:	Pracovné vyuovanie /v rámci predmetu Svet práce, Regionálna výchova, Environmentálna výchova, Obianska náuka/
Ro ník:	Piaty
asová dotácia:	4 h týždenne/132 h ro ne
Vyu ovací jazyk:	slovenský

Charakteristika predmetu

Pracovné vyuovanie je pre žiakov s mentálnym postihnutím najdôležitejším rehabilita ným predmetom, ktorý od najnižšieho ro níka systematicky ovplyv uje rozvoj ich motoriky vytváraním pracovných zru ností a spolupôsobí na zvýšenie ich rozumovej úrovne.

Žiaci v tomto predmete získavajú vedomosti z rôznych pracovných inností, vrátane elementárnych technických a výrobných poznatkov. Pracovné vyuovanie vytvára u žiakov kladný vz ah k práci, plní základnú prípravu pre budúce povolanie, ale aj pre potrebu praktického života v rodine a spolo nosti. V spolupráci s ostatnými predmetmi pôsobí na harmonický rozvoj žiakov.

V pracovnom vyuovaní získavajú žiaci základné vedomosti o materiáloch, nástrojoch a o pracovných postupoch. U ia sa rozoznáva druhy materiálov, ich vlastnosti, poznáva konštrukciu a funkciu nástrojov, u ia sa hovorí o tom, o robia a s ím pracujú. Žiaci sa postupne primerane veku vedú k chápaniu vz ahov medzi materiálom, nástrojmi a spôsobmi práce. Postupne sa tak rozvíja ich technické myslenie a vyjadrovanie a technická pripravenos .

Ciele predmetu

- upev ova zru nosti získané v nižších ro níkoch,
- rozvíja estetické cítenie,
- aktívne využíva vo ný as,
- vytvára stereotyp pri základných hygienických návykoch a samoobslužných zru nostiach,
- upev ova pravidlá správneho stolovania,
- rozlišova rôzne materiály, spoznáva ich vlastnosti, rozširova a prehľbova základné manuálne zru nosti pri práci s nimi,
- osvoji si základné vedomosti a pracovné zru nosti pri pestovate ských prácach.

K ú ové spôsobilosti žiaka 5. ro níka

Žiak si rozvíja estetické cítenie, aktívne využíva vo ný as, rozlišuje rôzne materiály, osvoji si základné vedomosti a zru nosti.

Prierezové témy predmetu Pracovné vyuovanie sú zamerané na

- multikultúrnu výchovu
- mediálnu výchovu
- osobný a sociálny rozvoj
- environmentálnu výchovu

- ochranu života a zdravia
- tvorbu projektov a prezentácií
- regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

Metódy a formy

- pozitívne motivovať
- využívať prácu vo dvojici s lepším žiakom, ktorý je schopný ju usmerniť,
- využívať hry, motiváciu cvičenia

Učebné zdroje

- Internet, poznámky v zošite

Obsah vzdelávania

- Sebaobslužné činnosti
- Práca v dielni
- Pestovateľské práce
- Práca v domácnosti

Hodnotenie predmetu

Citlivo pristupovať k hodnoteniu. Neporovnávať so spolužiakmi, posudzovať úroveň vedomostí s uplynulým obdobím. Pochvala, oceňovať snahu, povzbudiť. V 5. ročníku bude žiak postupovať podľa Vzdelávacieho programu pre žiakov s ťažkým stupňom mentálneho postihnutia – variant A a aktuálneho metodického pokynu na hodnotenie žiakov s ťažkým stupňom mentálneho postihnutia

Všeobecné zásady pri hodnotení:

- dôraz klásť na motivačnú zložku hodnotenia, hodnotiť to, čo žiak zvládol,
- vychádzať z toho, v čom je úspešný a oceňovať prejavujúcu snahu,
- preferovať ústne overovanie vedomostí,
- pozitívne oceňovať aj malé úspechy a pokroky, vyhnúť sa však nadmerne tolerantnému prístupu,
- dbať, aby ostatní žiaci v triede chápali podstatu individuálneho prístupu a spôsobu hodnotenia a klasifikácie integrovaného žiaka.

U ebné osnovy

Názov predmetu:	Výtvarná výchova
Ro ník:	Piaty
asová dotácia:	1 h týždenne/33 h ro ne
Vyu ovací jazyk:	slovenský

Charakteristika predmetu

Hlavným cie om výtvarnej výchovy je využi esteticko-výchovný charakter predmetu, o znamená prebúdzanie a formovanie estetického vz ahu žiaka s mentálnym postihnutím ku skuto nosti prostredníctvom výtvarných aktivít a výtvarného umenia.

Estetické zážitky a tvorivé innosti prispievajú k postupnému zlepšovaniu psychomotorického stavu žiakov, k vyrovnávaniu ich disharmonického rozvoja a celkovej rehabilitácii umož ňujúcej úspešné zaradenie do praktického života.

Výtvarná výchova vzh adom na jej rozmanité možnosti pôsobenia na motoriku a psychiku žiakov s mentálnym postihnutím je v špeciálnej základnej škole nezastupiteľná. Má široký záber medzipredmetových vz ahov, v rozvoji citovej výchovy a ve kou mierou prispieva k celkovej rehabilitácii žiakov.

Vhodné je využi možnosti terapeutického pôsobenia predmetu s použitím relaxa ných inností spätých s emocionálnym prežívaním žiakov.

Ciele predmetu

Cie om výtvarnej výchovy vo vyšších ro níkoch je i na alej vies žiakov k vytváraniu správneho vz ahu k prírodnej a umeleckej kráse, k výchove vkusu a k rozvoju už osvojených základných výtvarných zru ností. V procese vyu ovania výtvarnej výchovy je potrebné neustále bra do úvahy nielen výtvarnú typológiu detí, ale hlavne druh a stupe postihnutia s prihliadnutím na individuálne možnosti každého žiaka.

K ú ové spôsobilosti žiaka 5. ro níka

- získané poznatky a výtvarné zru nosti z predchádzajúcich ro níkov alej zdokona ova , rozvíja a dop a .
- rozširova používanie farebnej škály miešaním základných farieb a u i žiakov paletu farieb v jednotlivých oblastiach obsahu výtvarnej výchovy vhodne používa .
- zdokona ova schopnos kresby postavy a nau i žiakov uplatni ju v kompozíciách tematických prác (dynamická, statická kompozícia).

Prierezové témy predmetu Výtvarná výchova sú zamerané na

- multikultúrnu výchovu
- mediálnu výchovu
- osobný a sociálny rozvoj
- environmentálnu výchovu
- ochranu života a zdravia
- tvorbu projektov a prezen né zru nosti

- regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

Metódy a formy

- pozitívne motivová
- využíva nové, moderné metódy a formy výučby

Učebné zdroje

internet

Obsah vzdelávania

Výtvarné osvojovanie skutočností

Pri voľbe námetov vychádzame zo sveta blízkeho deťom, z ich priamych zážitkov a skúseností - z vychádzok, pracovných činností, zo života v rodine, v škole, na ulici, v obchode, dopravnom prostredí a pod..

Ďalším zdrojom námetov sú ilustrácie filmových, divadelných a literárnych útvarov.

Na základe priameho pozorovania predmetov dennej potreby, pozorovania prírodných javov vedíme žiakov k zachyteniu reality a k jej výtvarnému stvárneniu. Upozorujeme na proporcionálne vzťahy jednotlivých častí k celku, šírky k výške a pod.

Žiakov učíme využívať kontrast svetlých a tmavých tónov, studených a teplých farieb. Výtvarné techniky: kresba, maľba, kombinované a materiálové techniky - koláž, textilná aplikácia, mozaika.

Výtvarné materiály: tuš, farba, mäkká ceruzka, akvarel, tempera, fixky, farebný papier, asopisy, textil a iné.

Práca s výtvarnými prostriedkami

V kompozíciách vychádzame z osvojených základných poznatkov z predošlého ročníka. Odporúčame realizovať rastlinný, vecný, figuratívny i geometrický dekoratívny motív. Používa sa šablóna, ktorú učíme zhotovovať samostatne. Využíva pritom zjednodušené štylizované tvary. Dbá na vhodnú jednoduchú farebnú kombináciu. Opäť uplatňuje kontrast tmavých, svetlých, teplých a studených farieb. Maľba (akvarel), kombinované techniky - modrotlač (odkrývacia technika, vosková rezerva), batik.

V priestorovom vytváraní uplatňujeme a doplníme poznatky a výtvarné zručnosti z predošlého ročníka. Modelujeme dvoj- a trojrozmerné plastiky jednoduchých štylizovaných tvarov. Námety volíme analogicky s oblasťou - výtvarné osvojovanie skutočností.

Modelovanie (hlina, sadra, plastelína, modurit), kaširovanie (noviny, papierová buničina, škrob, voda).

Plastiky z rôzneho materiálu (látka, farebný papier, kartónové škatuľky, prírodniny, drevo ...).

Výtvarné umenie

Návštevy výstav výtvarných prác detí, umelcov, ľudových umelcov, remeselníkov, múzeí.

Vychádzky zamerané na okolitú architektúru.

Hodnotenie predmetu

Citlivo pristupova k hodnoteniu. Nekomparovná so spolužiakmi, posudzova úroveň vedomostí s uplynulým obdobím. Pochvala, oceni aj snahu, povzbudi . V 5. ročníku bude žiak postupova podľa Vzdelávacieho programu pre žiakov s ťažkým stupňom mentálneho postihnutia – variant A a aktuálneho metodického pokynu na hodnotenie žiakov s ťažkým stupňom mentálneho postihnutia

Všeobecné zásady pri hodnotení:

- dôraz klás na motivačnú zložku hodnotenia, hodnoti to, čo žiak zvládol,
- vychádza z toho, v čom je úspešný a oceni prejavenu snahu,
- pozitívne oceňuje aj malé úspechy a pokroky, vyhýba sa však nadmerne tolerantnému prístupu,
- dba na to, aby ostatní žiaci v triede chápali podstatu individuálneho prístupu a spôsobu hodnotenia a klasifikácie integrovaného žiaka.

Uebné osnovy

Názov predmetu:	Hudobná výchova
Ročník:	Piaty
časová dotácia:	1 h týždenne/33 h ročne
Vyučovací jazyk:	slovenský

Charakteristika predmetu

Hudobná výchova ako jeden z esteticko-výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia.

Ciele hudobnej výchovy sú podmienené špecifickosťou úloh školy, spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, poúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Prítom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti.

Predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu.

Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v príazlivo motivovaných hudobných inostiach - speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových.

Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne. Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Skladby na poúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na poúvanie.

Pri poúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionálnosť, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

Ciele predmetu

- prehĺbovať záujem o hudbu,
- rozvíjať sluchové vnímanie spievaného slova,
- rozlišovať sluchom jednotlivé hudobné nástroje v skladbe

K ú ové spôsobilosti žiaka 5. ro níka

Žiak sluchovo vníma a rozlišuje spievané slovo.

Prierezové témy predmetu Hudobná výchova sú zamerané na

- multikultúrnu výchovu
- mediálnu výchovu
- osobný a sociálny rozvoj
- environmentálnu výchovu
- ochranu života a zdravia
- tvorbu projektov a prezentácie zručností
- regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

Metódy a formy

- pozitívne motivovať
- využívať moderné metódy a formy výučby

Učebné zdroje

Žikavská a kol.: Hudobná výchova pre 5. ro . ŠZŠ Slovenské pedagogické nakladateľstvo - Mladé letá, s. r. o.

Obsah vzdelávania

Učenie sa piesní - lierne o i cho te spa (udová); Po valašsky od zeme (udová); červený kachle , biela pec (udová); Pri Prešporku na Dunaji (udová); Zjedzte ma v ky, zjedzte (udová); Do hory ma poslali (udová); Prešporská kasára (udová); Chodíme, chodíme (udová); Ani ka, duši ka, kde si bola (udová); Tu je zima zas (O. Francisci) a iné.

Používanie piesní zamerané na rôzne žánre - Hej, lepšie na doline (udová); Javor, javor vysoký si (udová) a iné.

Používanie skladieb - Zápra ná muzika (J. Let an); Pochod drevených vojakov (P. ajkovskij); Ke sa vlci zišli (E. Sucho) a iné.

Hudobno-pohybové hry a tance - íži ek, íži ek (udová); Trebišovské dzivky (udová) a iné.

Hodnotenie predmetu

Citlivo pristupovať k hodnoteniu. Nepochováva sa spolužiakmi, posudzovať úroveň vedomostí s uplynulým obdobím. Pochvala, oceniť aj snahu, povzbudiť. V 5. ročníku bude žiak postupovať podľa Vzdelávacieho programu pre žiakov s nižším stupňom mentálneho postihnutia – variant A a aktuálneho metodického pokynu na hodnotenie žiakov s nižším stupňom mentálneho postihnutia

Všeobecné zásady pri hodnotení:

- dôraz klásť na motivačnú zložku hodnotenia, hodnotiť to, čo žiak zvládol,
- vychádzať z toho, v čom je úspešný a oceniť prejavujúcu snahu,
- pozitívne oceňovať aj malé úspechy a pokroky, vyhnúť sa však nadmerne tolerantnému prístupu.

Uebné osnovy

Názov predmetu:	Telesná výchova
Ročník:	Piaty
Asová dotácia:	2 h týždenne/66 h ročne
Vyučovací jazyk:	slovenský

Charakteristika predmetu

Ciele predmetu telesná výchova sledujú dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov, t.j. dosiahnutie žiadaného stupňa a telesnej zdatnosti, odolnosti a pohybových zručností. U žiakov sa snažíme vypestovať hygienické návyky, pozitívny vzťah k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich obmedzených možností a rešpektovaním ich výrazných individuálnych osobitostí.

Zo zdravotného hľadiska je významná kompenzácia, reedukácia a relaxačná funkcia telesnej výchovy, zameraná k zmierovaniu alebo odstraňovaniu pohybových nedostatkov, nahradzovaniu chýbajúcich zručností inými a k zlepšovaniu celkového fyzického stavu.

Rozvíjanie pohybovej aktivity súvisí s rozvojom poznávacej činnosti, pretože v rámci telesnej výchovy zámerne pôsobíme na rozvoj psychických funkcií, ako je vnímanie a pozorovanie, pamäť, pozornosť, fantázia, myslenie a reči.

Pri zachovaní mnohostrannej funkcie vyučovacieho predmetu telesná výchova odporúča citlivý prístup k výkonnostnému chápaniu jeho procesu, hlavne v porovnávaní motorických a fyzických výkonov žiakov. Odporúča podriaďovať motorické, ale predovšetkým fyzické výkony, ako cieľové kategórie emocionality, t.j. pre radosť z pohybu, spolupatričnosti.

Ciele predmetu

- osvoji si telesné cvičenia, základné pravidlá a organizáciu športových hier,
- upevní zmysel pre kolektív, spoluprácu a vzájomnú pomoc,
- osvoji si základy techniky a taktiky používaných cvičení,
- osvoji si znalosť pravidiel, pasívnu znalosť základov odbornej terminológie,
- získa elementárne zručnosti k útočnému poskytovaniu prvej pomoci, záchrany a pomoci pri cvičení a k osvojovaniu zásad dodržiavania bezpečnosti cestnej premávky.

Kľúčové spôsobilosti žiaka 5. ročníka

Žiak pozná základy techniky a taktiky používaných cvičení, pozná pravidlá, získa elementárne zručnosti.

Prierezové témy predmetu Telesná výchova sú zamerané na

- multikultúrnu výchovu
- mediálnu výchovu
- osobný a sociálny rozvoj
- environmentálnu výchovu
- ochranu života a zdravia
- tvorbu projektov a prezentáciu zručností
- regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

Metódy a formy

- pozitívna motivácia
- rôzne metódy a formy výučby

Učebné zdroje

- internet

Obsah vzdelávania

Poradové cvičenia

- Postoje.
- Obraty na mieste.
- Nástupové tvary družstva.
- Pochodové tvary družstva.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

- Zásady správneho držania tela.
- Zásady správnej techniky pohybov švihových, vodených hmitov a výdrží.
- Cvičenia bez náčinia, s krátkou tyčou, s plnou loptou a malými inkami (500 g), s krátkym švihadlom, so švédskou lavicou, cvičenia na rebrinách, šplh na tyči, šplhanie s prírazom, šplh na lane (dĺžka max. 5 m).
- Rýchly beh na vzdialenosť 60 m.
- Beh na vytrvalosť, beh striedavý až do 12 min. prekážková dráha.

Drobné a prípravné pohybové hry

- Základné pravidlá pohybových hier.
- Zásady úrazovej zábrany.
- Drobné pohybové hry - bežecké, skokanské, loptové, štafetové, hry s náčiním, bez náčinia, prekážkové hry.
- Prípravné pohybové hry - gymnastické, atletické, hravé.

Športová gymnastika

- Zásady organizácie práce a bezpečného cvičenia.
- Zásady pre poskytovanie pomoci a záchranu.

Akrobacia

- Kotúľ vpred, vzad.
- Kolíska vzad z rôznych postojov a polôh.
- Stoj na lopatkách.
- Stoj na rukách pri opore.
- Premet stranou (vľavo, vpravo).
- Skoky na mieste.
- Skoky z miesta.
- Preskoky (s použitím pružného mostíka alebo trampolíny).
- Nácvik odrazu.
- Skok jednoduchý.
- Roznožka.
- Výskok do vzporu drepom na debne.

Trampolína

- Cvičenie obratnosti a rovnováhy.
- Výskoky.
- Zoskoky.

Kladina - výška 1 m

- Chôdza.
- So sprievodným pohybom paží, s obratmi.
- Rovnovážne polohy v postojoch.
- Zoskoky - priamy a prehnutý.

Rytmická gymnastika

- Technika cvičenia základných pohybov.
- Chôdza, poklus, tanečné kroky, skoky, obraty, ktoré sú primerané pohybovej vyspelosti žiakov.
- Technika cvičenia z hľadiska princípov správneho držania tela.
- Osvojenie tanečného kroku polky, valčíka.

Atletika

- Bežecká technika.
- Nízky a polovysoký štart.
- Beh na 60 m.
- Skok do diaľky, do výšky.
- Hod loptičkou 150 g (do diaľky, na cieľ).
- Hod granátom 350 g (do diaľky a na cieľ).

Športové hry

Futbal - pasívna znalosť pravidiel a terminológie, pohybové zručnosti

- Prihrávky vnútornou stranou nohy, vnútorným členkom a priehlavkom aj v pohybe vo dvojiciach, avou aj pravou nohou.
- Vhadzovanie lopty.
- Streba z miesta a po vedení lopty - avou aj pravou nohou.
- Vedenie lopty priamym smerom, zastavenie lopty zašliapnutím.
- Chyťanie lopty v základnom postoji.

Hodnotenie predmetu

Citlivo pristupovať k hodnoteniu. Nepochybne sa so spolužiakmi, posudzovať úroveň vedomostí s uplynulým obdobím. Pochvala, oceniť aj snahu, povzbudiť. V 5. ročníku bude žiak postupovať podľa Vzdelávacieho programu pre žiakov s ťažkým stupňom mentálneho postihnutia – variant A a aktuálneho metodického pokynu na hodnotenie žiakov s ťažkým stupňom mentálneho postihnutia

- dbať, aby ostatní žiaci v triede chápali podstatu individuálneho prístupu a spôsobu hodnotenia a klasifikácie integrovaného žiaka.

Uebné osnovy

Názov predmetu:	Náboženská výchova
Ročník:	Piaty
časová dotácia:	1 h týždenne/33 h ročne
Vyučovací jazyk:	slovenský

Charakteristika predmetu

Keďže človek je z psychologického a sociologického hľadiska prirodzene bytosť náboženská, má potrebu smerovať k tomu, čo ho presahuje. Vyučovacím predmetom náboženská výchova má preto opodstatnenú úlohu v celistvom ponímaní výchovy v škole.

Vyučovacím predmetom náboženská výchova formuje v človeku náboženské myslenie, svedomie, náboženské vyznanie a osobnú vieru ako osobný prejav náboženského myslenia a integrálnej súčasti identity človeka. Ponúka prístup k biblickému posolstvu, ktorému kresťanské cirkvi a ich tradíciám, otvára pre neho možnosť života s cirkvou.

Vyučovacím predmetom náboženská výchova sa zameriava na pozitívne ovplyvnenie hodnotovej orientácie žiakov tak, aby sa z nich stali slušní ľudia s vysokým morálnym kreditom, ktorých hodnotová orientácia bude prínosom pre ich osobný a rodinný život i pre život spoločnosti. Náboženská výchova je výchovou k zodpovednosti voči sebe, voči iným jednotlivcom i celej spoločnosti. Učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať, rozumieť sebe, iným ľuďom a svetu, v ktorom žijú.

Výučba predmetu zároveň nadväzuje na ďalšie spoločensko-vedné predmety, umožňuje žiakovi ozrejmiť si morálny pohľad na mnohé témy otvorenej spoločenskej diskusie. Učí žiakov rozlišovať medzi tým, čo je akceptované spoločnosťou, a tým, čo je skutočne morálnym dobrom pre jednotlivca i pre celú spoločnosť.

Ciele vyučovacieho predmetu

a.) Spoločenské ciele

- Formovať svedomie
- formulovať otázky týkajúce sa základných životných hodnôt, postojov a konaní
- konfrontovať ich s vedecky a nábožensky (kresťanský) formulovanými pohľadmi na svet
- hľadať svoju vlastnú životnú hodnotovú orientáciu
- prehĺbvať vzťahy medzi ľuďmi cez skvalitnenie komunikácie
- spoznávať spôsoby komunikácie človeka s Bohom
- oceniť komunikáciu s Bohom prostredníctvom sviatosti, liturgického slávenia a čítania Božieho slova
- rozvíjať kritické myslenie hodnotením pozitívnych aj negatívnych javov v spoločnosti a v cirkvi

b.) Inštitucionálne ciele

Naplnenie cieľov sa realizuje v školskom prostredí prostredníctvom kľúčových a predmetových kompetencií žiakov, ktoré sa zároveň rozvíjajú. Vyučovacím predmetom náboženská výchova sa podieľa na rozvoji kľúčových kompetencií najmä rozvíjaním týchto predmetových kompetencií:

komunikačné kompetencie - žiak prispieva k diskusii v pracovnej skupine a v triede, kladie otázky a zisťuje odpovede, učí sa konfrontovať s názormi druhých, poúva a by otvorený pre odlišnosti, žiak si osvojuje vhodnú argumentáciu, učí sa vypočuť spoludiskutujúceho, formuluje otázky, porovnáva, oponuje, formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory, žiak sa učí reagovať primerane situácii, je schopný uvedomiť si vlastné reakcie v konflikte, vie vyjadriť svoj názor asertívnym nezastrašujúcim spôsobom, sformulovať „ja - správu“ a vyjadriť svoje pocity, žiak sa učí dešifrovať a vhodne používať symboly, rozumie symbolickému vyjadrovaniu v rituáloch a slávnostiach profánneho a náboženského života

kompetencie ku eniu sa – žiak sa učí vyhľadávať a triediť informácie, vyhodnocuje výsledky svojho učenia a diskutuje o nich

kompetencie k riešeniu problémov – žiak sa zaujíma o rôzne problémy a nové veci, prijíma nové nápady, prípadne sám prichádza s novými nápadi a postupmi, plánuje a podieľa sa na riešení úloh s druhými, žiak vníma, rozpozná a pochopí problém závislostí, premyslí a naplánuje riešenie problému na modelovej situácii primerane svojej detskej skúsenosti obhajuje svoj názor

občianske – žiak sa adaptuje na meniace životné a pracovné podmienky, podľa svojich schopností a možností sa podieľa na ich aktívnom a tvorivom ovplyvňovaní, chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri vytváraní pravidiel, zapája sa do občianskeho života vo svojom okolí

háji svoje práva aj práva iných, vníma dôležité postavenie rodiny ako základnej bunky spoločnosti

kultúrne – žiak si osvojuje si postoj vzájomnej tolerancie, učí sa akceptovať druhých ľudí takých, akí sú

angažuje sa a rešpektuje vo svojom živote humánne princípy v duchu solidarity a lásky, všimá si kultúrne prejavy iných národov, národností, etník, iné kultúry a ich umenie považuje za rovnocenné a inšpirujúce, žiak vníma obrazy a symboly, architektúru, umenie tvorivosť (kroje, výšivky, ornamenty)

rešpektuje kultúrne tradície ako základ súčasného umenia, osvojuje si prácu s literárnymi žánrami a druhmi, vníma pôvod umeleckých diel vyrastajúcich z kresťanskej tradície (obraz, literatúra, hudba, móda) žiak si osvojuje kritický prístup k médiám

sociálne a interpersonálne – žiak sa učí tolerancii, ústretovosti ale aj kritickosti, k iným, učí sa chápať ich potreby a postoje, objavuje a uznáva dôstojnosť ľuďa bez ohľadu na jeho schopnosť a výkon, uvedomuje si svoje silné a slabé stránky, žiak sa vníma ako súčasť celku, chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri riešení danej úlohy, oceňuje skúsenosti druhých ľudí, buduje návyk vonkajších prejavov úcty k opačnému pohlaviu, žiak zaujíma pozitívne a empatické postoje k chorým, osobám so zdravotným postihnutím, starým ľuďom

existenciálne – žiak objavuje opakovanosť archetypálnych skúseností opakujúcich sa v dejinách ľudstva, oceňuje skúsenosti druhých ľudí – vzorov z dejín cirkvi, učí sa odhadnúť dôsledky rozhodnutí a inovovať ľuďa, objavuje existenciu nemennej pravdy, aplikuje vo svojom živote jednotlivé prvky spirituality

c.) Špecifické ciele

Vzdelávacie – v rámci náboženskej výchovy sa vzdelávacie ciele zameriavajú na všestranný rozvoj osobnosti, ako predpokladu seba výchovy a seba vzdelávania zabezpečujúci jeho rozvoj, ktorému má pomôcť poznávací oblasť a zručnosť.

Kognitívne ciele - Žiak má vedieť :

- Definovať pojem Biblia, Sväté písmo a orientovať sa v ňom. Vysvetliť prínos prekladu Svätého písma do nášho jazyka.
- Porovnať modlitby jednotlivých biblických postáv a vysvetliť prínos modlitby pre duchovný život ľuďmi. Vysvetliť modlitbu za živých, k svätým, za mŕtvych. Interpretovať modlitby cirkvi.
- Vysvetliť a porovnať jednotlivé obdobia liturgického roku. Vysvetliť význam farieb, slávenia, symbolov a úkonov liturgického roku.
- Definovať pojem obeta. Porovnať starozákonnú a novozákonnú obetu.
- Zdôvodniť potrebu sviatostí pre život kresťana.

Psychomotorické ciele - Žiak má nadobudnúť zručnosti pre svoj osobný život a to:

- Formovať návyk pravidelného čítania Svätého písma
- Máť zručnosť vo vyhľadávaní pod a limitácií /súradníc/ vo Svätom písme.
- Integrovať do svojho života dôverný dialóg s Bohom v modlitbe, zapojiť sa do modlitieb za duchovné povolania, za chorých, za rodičov.
- Vytvoriť si súbor osobných modlitieb k rôznym príležitostiam. Formulovať modlitby za druhých ľudí. Rozvíjať schopnosť samostatnej modlitby.
- Sláviť liturgický rok v rodine a vo farnosti. Pozorovať zmeny v liturgickom roku
- Zapájať sa do prípravy a priebehu liturgického slávenia.

Výchovno-vzdelávacie

V oblasti výchovno-vzdelávacej je zameranie na formovanie vzájomnej vzáhu žiakov, aby stanovité hodnoty prijímali, akceptovali, integrovali a zvnútorňovali sa s nimi.

Afektívny – Žiak si má :

- Uvedomiť potrebu čítania Svätého písma.
- Oceniť misiu Cyrila a Metoda pre Slovensko.
- Uvedomiť si význam, potrebu a dôležitosť modlitby v živote biblických postáv. Uvedomiť si hodnotu modlitby za druhých ľudí. Povzbudiť sa pre rôzne spôsoby modlitby za druhých ľudí.
- Vnímať dorozumievanie sa ľuďmi prostredníctvom symbolov. Uvedomiť si prežívanie liturgického roku. Vnímať a oceniť slávenie liturgie ako spôsob komunikácie Boha s ľuďmi (aj prostredníctvom symbolickej reči i rozprávky)
- Oceniť hodnotu obety v ľudskom živote.
- Uvedomiť si hodnotu a význam sviatosti v službe ľuďmi.

Kľúčové kompetencie

Kompetencie k riešeniu problémov

- žiak sa zaujíma o rôzne problémy a nové veci
- plánuje a podieľa sa na riešení úloh s druhými
- vníma, rozpozná a pochopí problém závislostí, premyslí a naplánuje riešenie problému na
- modelovej situácii primerane svojej detskej skúsenosti obhajuje svoj názor

Kultúrne

- žiak si osvojuje si postoj vzájomnej tolerancie
- všimá si kultúrne prejavy iných národov, národností, etník, iné kultúry a ich umenie považuje za rovnocenné a inšpirujúce

- vníma obrazy a symboly, architektúru, ľudovú tvorivosť (kroje, výšivky, ornamenty)
- rešpektuje kultúrne tradície ako základ súčasného umenia

Kompetencie k učeniu sa

- žiak sa učí vyhľadávať a triediť informácie
- vyhodnocuje výsledky svojho učenia a diskutuje o nich

Občianske

- žiak sa adaptuje na meniace životné a pracovné podmienky
- chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri vytváraní pravidiel
- zapája sa do občianskeho života vo svojom okolí
- háji svoje práva aj práva iných
- vníma dôležité postavenie rodiny ako základnej bunky spoločnosti

Komunikačné kompetencie

- žiak prispieva k diskusii v pracovnej skupine a v triede
- kladie otázky a zisťuje odpovede, učí sa konfrontovať s názormi druhých, počúva a býva
- otvorený pre odlišnosti
- učí sa reagovať primerane situácii, je schopný uvedomiť si vlastné reakcie v konflikte, vie
- vyjadri svoj názor asertívnym nezastrašujúcim spôsobom
- učí sa dešifrovať a vhodne používať symboly, rozumie symbolickému vyjadrovaniu v rituáloch a slávnostiach profánneho a náboženského života
- osvojuje si prácu s literárnymi žánrami a druhmi, vníma pôvod umeleckých diel vyrastajúcich z kresťanskej tradície (obraz, literatúra, hudba, móda)
- osvojuje kritický prístup k médiám

Sociálne a interpersonálne

- žiak sa učí tolerancii, ústretovosti ale aj kritickosti, k iným učí sa chápať ich potreby
- a postoje,
- objavuje a uznáva dôstojnosť ľuďa bez ohľadu na jeho schopnosť podávať výkon
- uvedomuje si svoje silné a slabé stránky
- vníma sa ako súčasť celku, chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri riešení danej
- úlohy
- zaujíma pozitívne a empatické postoje k chorým, osobám so zdravotným postihnutím, starým ľuďom

Existenciálne

- žiak objavuje opakovanosť archetypálnych skúseností opakujúcich sa v dejinách ľudstva,

- oceňuje skúsenosti druhých ľudí – vzorov z dejín cirkvi
- učí sa odhadnúť dôsledky rozhodnutí a inovácií
- objavuje existenciu nemennej pravdy, aplikuje vo svojom živote jednotlivé prvky spirituality

Obsahový a výkonový štandard

Obsahom vzdelávania v piatom ročníku je spoznávať spôsoby komunikácie Boha s ľuďmi. Nadchnúť sa pre komunikáciu s Bohom prostredníctvom sviatosti, liturgického slávenia a čítania Božieho slova. Prostredníctvom komunikácie sa približovať k Bohu a k ľuďom.

Prierezové temy

Prostredníctvom zaštieňovania prierezových tém do obsahu učiva náboženskej výchovy, žiak rozvíja nasledovné kompetencie:

Osobný a sociálny rozvoj

Žiak

- objavuje a rozvíja svoj vnútorný rozmer

Environmentálna výchova

Žiak

- má pozitívny vzťah k prírode
- chápe základné environmentálne problémy, rešpektuje požiadavky na kvalitné životné prostredie

Tematický celok	Výkonový štandard	Obsahový štandard
1. Boh hovorí k ľuďom	vymenoval 5 historických kníh Starého zákona a 5 historických kníh Nového zákona pomenoval časti Nového zákona podľa súradníc našiel daný text vo Svätom písme správne používal skratky kníh Svätého písma, čísla kapitol a veršov poznal najdôležitejšie udalosti zo života sv. Cyrila a Metoda vysvetlil prínos byzantskej misie pre Slovensko vysvetlil prínos prekladu Svätého písma do nášho jazyka s pamäti vedel prvé dva verše Jánovho evanjelia s pomocou učiteľa a poskladal modlitbu Otče náš v cirkevno-slovanskom jazyku používal vhodné slová v komunikácii s inými ľuďmi pravdivo a správne šírili informácie	Úvod do Svätého písma Orientujem sa vo Svätom písme Misia Cyrila a Metoda Otče náš v staroslovienine Šírители posolstva sv. Cyrila a Metoda
2. Dialóg Boha a ľuďmi	v biblických príbehoch našiel spoločné znaky modlitby Dávidova a	Modlitba v Starom zákone Modlitba v Novom zákone

	<p>Šalamúna prerozprával as biblického príbehu zo života krá a Dávida a Šalamúna charakterizoval asi modlitby Ot e náš vytvoril kartotéku biblických modlitieb porovnal dva evanjeliové texty modlitby Ot e náš prostredníctvom modlitby rozvíjal dialóg s Bohom našiel vo Svätom písme modlitbu Ot e náš citoval jeden citát zo Svätého písma správne doplnil (poskladal) Magnifikat</p>	Cez Máriu k Otcovi
3.Moja modlitba	<p>vymenoval pravidlá modlitby pomenoval aspo tri druhy modlitby jednoducho prerozprával životopis sv. Františka pod a vzoru – hymnus sv. Františka na stvorenstvo v modlitbe vyjadril v aku vytvoril osobnú modlitbu k rôznym príležitostiam</p>	Modlitba svätých Druhy modlitby
4.Náš dialóg s Bohom	<p>vysvetlil pojem symbol ocenil úlohu a zmysel symbolov vymenoval jednotlivé obdobia liturgického roka priradil správnu farbu k liturgickému obdobiu správne demonštroval aspo 5 liturgických úkonov vysvetlil a oceni potrebu slávenia symbolicky nakreslil schému rozdelenia liturgického roka pomenoval základné asi chrámu nakreslil a pomenoval 5 liturgických predmetov</p>	o je to symbol? Slávenie liturgického roka Svätý dar slávenia Chrám miesto oslavy
5.Obeta Božieho udu	<p>prostredníctvom príkladu opísal, o je obeta konkrétnym skutkom vyjadril v a nos za obeť druhých udí (priate ov, rodi ov) pomenoval ako sa sprítom uje Ježišova obeť vysvetlil prirovnanie Ježiša k nebeskému pelikánovi prejavil v aku za Ježišovu obeť rozlíšil Božieho baránka v Starom a Novom zákone pomenoval, oho symbolom je chlieb</p>	Kto horí pre m a Obeta Ježiša Baránok Boží Moja obeť

	a víno, vo sv. omši prinášané na oltár	
6. Dialóg cez službu	<ul style="list-style-type: none"> - opísal a porovnal úlohu chlapca a diev a a v službe rodine - konkrétnymi skutkami slúžil rodine, chorým, slabším - vymenoval tri stupne k azstva - pozná po mene k azov vo svojej farnosti - zdôvodnil potrebu sviatosti manželstva, k azstva a pomazania chorých pre spoločnosť - formuloval modlitbu za k azov - ocenil hodnotu loveka aj v chorobe 	Som chlapec a diev a Sluha sluhov božích Slúžim chorým
7. Služba modlitbou	<p>pomenoval rôzne formy modlitby za druhých ľudí</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomenoval asi sv. omše - poznal úinky sv. omše - formuloval modlitbu za iných vlastnými slovami (k azov, štátnych predstaviteľov, učiteľov, spolužiakov/) - na príklade života sv. Terézie z Lisieux zdôvodnil potrebu modlitby k svätým - sformuloval modlitbu ku svojmu krstnému patrónovi 	Modlím sa za najbližších Môj patrón – môj ochranca

Metódy a formy

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné skúsenosti a skúsenosti žiakov zamerané na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú látku možno využiť *motivačné metódy*, ako je *motivačné rozprávanie* (približovanie obsahu učiva), *motivačný rozhovor* (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), *motivačný problém* (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), *motivačnú demonštráciu* (vzbudenie záujmu pomocou umeleckého diela).

Expozícia metódy je potrebné využívať pri vytváraní nových poznatkov a zručností. Odporujú sa *rozprávanie* (vyjadrovanie skúseností a aktívne používanie), *vysvetľovanie* (logické systematické sprostredkovanie učiva), *rozhovor* (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), *demonštrácia metóda* (demonštrácia obrazov), *pozorovanie* (cieľové systematické vnímanie objektov a procesov), *manipulácia s predmetmi* (práca so symbolom, didaktická hra).

Významné miesto majú *problémové metódy*, ku ktorým patrí *heuristická metóda* (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozbere problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení) a *projektová metóda* (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou látkou vedie k vytvoreniu určitého produktu).

Pre realizáciu cieľov sú dôležité *aktivizujúce metódy*, z nich je vhodná *diskusia* (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému), *filozofická diskusia* je efektívnym prostriedkom, ako vytvára rovnováhu medzi využitím zameraným na prežívanie a využitím zameraným na rozumové zdôvodňovanie viery, *situácia metóda* (riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov), *inscenácia metóda* (sociálne učenie v modelovej predvážanej situácii, pri ktorej sú žiaci aktérmi danej situácie), *didaktické hry* (seberealizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti), *kooperatívne využitie* (forma skupinového využitia založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny), *dramatizácia* (plánovaný dramatizovaný prednes hry, príbehu a pod.) *simulácia* (simulovanie, napodobňovanie životných situácií, aktivity, ktoré vyžadujú interakciu medzi skupinou žiakov a jednotlivcami), *kompozícia* (vypracovanie osnovy referátu, písomné rozvíjanie témy, príbehu a pod.), "A propos": konverzácia alebo iná spoločensky orientovaná interakcia, podoba rozprávania učiteľa a žiakov, návštevníka o najdôležitejších a najaktuálnejších témach zo života. Typické autentické rozhovory.

Fixačné metódy sú neoddeliteľnou súčasťou využitia, napr. metódy opakovania a precvičovania, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím hry AZ kvíz, domáce úlohy).

Žiaci po 45 minútach NV sedia v kruhu, aby si videli navzájom do tváre, aby sa vzájomne poznávali. Je to východisková pozícia, ktorá nie je cieľom, ale prostriedkom. Samozrejme, je možné aj iné usporiadanie priestoru v závislosti od metódy, ktorú učiteľ pre danú aktivitu zvolil.

Domáce úlohy (transfer) sa netýkajú písomného vypracovávania, ale konkrétnych jednoduchých cvičení i predsavzatí orientovaných na požadované správanie. Dôležitou súčasťou každej hodiny je podelenie sa s niekým so získanou skúsenosťou v bežnom živote.

Učebné zdroje

Učiteľ má k dispozícii metodický materiál:

a. Metodická príručka katolíckeho náboženstva pre piaty ročník základných škôl „**Poznávanie cez dialóg**“, vydaná Katolíckym pedagogickým a katechetickým centrom, n.o. v Spišskej Novej Vsi. *Metodická príručka obsahuje metodicky spracované témy, farebné obrazové prílohy a pracovné listy. Metodické materiály pre náboženskú výchovu obsahujú ku každej téme bohatú ponuku aktivít. Z nich si učiteľ vyberie tie, ktoré považuje za vhodné vzhľadom na svoje osobné dispozície, dispozície žiakov a iné okolnosti.*

b. Sväté písmo,

c. Katechizmus Katolíckej cirkvi,

d. Dokumenty Katolíckej cirkvi,

e. Biblické mapy.

Hodnotenie predmetu

Citlivo pristupovať k hodnoteniu. Neporovnávať so spolužiakmi, posudzovať úroveň vedomostí s uplynulým obdobím. Pochvala, oceniť aj snahu, povzbudiť. V 5. ročníku bude žiak postupovať podľa Vzdelávacieho programu pre žiakov s akýmkoľvek stupňom mentálneho postihnutia – variant A a aktuálneho metodického pokynu na hodnotenie žiakov s akýmkoľvek stupňom mentálneho postihnutia

Všeobecné zásady pri hodnotení:

- dôraz klás na motiva nú zložku hodnotenia, hodnoti to, o žiak zvládol,
- vychádza z toho, v om je úspešný a oceni prejavenu snahu,
- pozitívne oce ova aj malé úspechy a pokroky, vyhnu sa však nadmerne tolerantnému prístupu,
- dba , aby ostatní žiaci v triede chápali podstatu individuálneho prístupu a spôsobu hodnotenia a klasifikácie integrovaného žiaka.